

Η εμπειρία της δημιουργίας ενιαίου καταλόγου σχολικών βιβλιοθηκών στην Κύπρο με το ανοικτό λογισμικό ΚΟΗΑ

& ΒΑΡΒΑΡΑ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ

LIBRARIAN - CUT LIBRARY

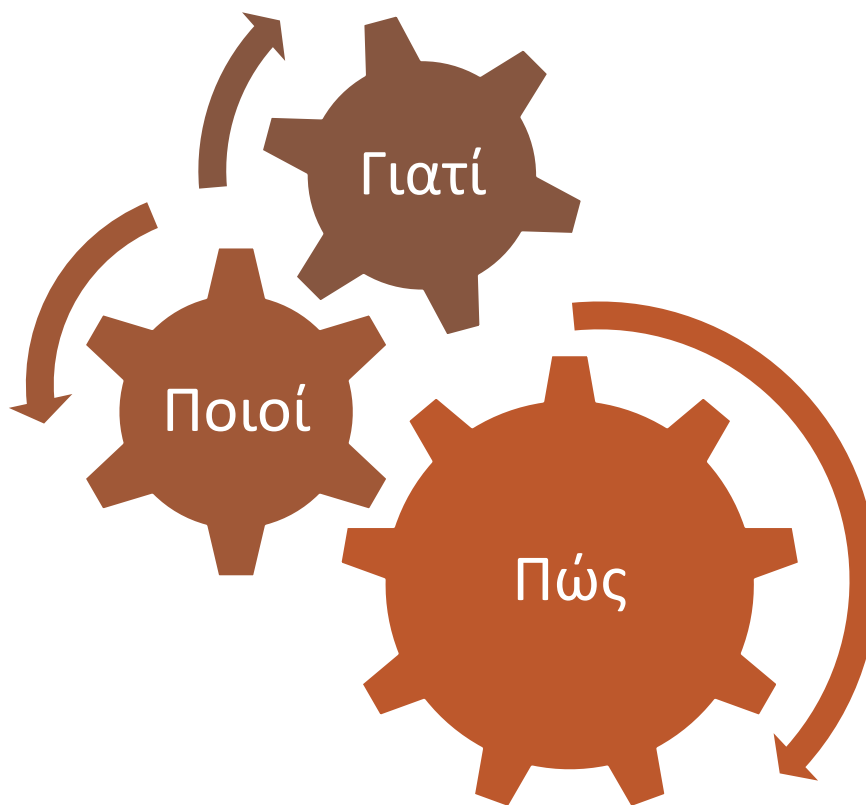
ΠΑΝΗ ΣΚΙΤΙΝΗ

LIBRARIAN- ΥΠΠ ΚΥΠΡΟΥ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΕΡΑΝΗΣ

SOFTWARE ENGINEER

Έργο Οργάνωσης Σχολικών Βιβλιοθηκών

Έργο Οργάνωσης Σχολικών Βιβλιοθηκών

Η σύνδεση του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου μαζί με την κοινωνία αποτελεί ένα από τους **βασικούς πυλώνες ανάπτυξής του**

■ Η Βιβλιοθήκη του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου:

- ❖ Ως ένα σημαντικό κομμάτι του συνόλου συμβάλλει ενεργά στο έργο της ανάπτυξης και προβολής του πανεπιστημίου μέσα από συνεργασίες που αναπτύσσει τόσο με τοπικούς φορείς αλλά και γενικότερα με οργανισμούς που καλείται να υποστηρίξει ή να υποστηριχθεί.
- ❖ Στα πλαίσια της κοινωνικής προσφοράς, αναλαμβάνει έργα για υποστήριξη τοπικών βιβλιοθηκών, τόσο σχολικών όσο και δημόσιων.
- ❖ Έχει θέσει ως ένα από τους πέντε στρατηγικούς της στόχους την ανάπτυξη της Πληροφοριακής Παιδείας.

Ανίχνευση πληροφοριακών δεξιοτήτων

Πραγματοποίηση ερευνών

Σκοπός

Η αναγνώριση της σημασίας αλλά και του επιπέδου της πληροφοριακής παιδείας

Έρευνα:

- Δείγμα από μαθητές σχολείων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Ζέρβας, 2015)
- Δείγμα από πρωτοετείς φοιτητές του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου (Θεματικοί Βιβ/νόμοι, 2016)

Αποτελέσματα

- Έλλειψη ξεκάθαρης αντίληψης για την έννοια της πληροφοριακής παιδείας και του ρόλου που μπορεί να διαδραματίσει μια βιβλιοθήκη.
- Έλλειψη δεξιοτήτων αναζήτησης, πρόσβασης, αξιολόγησης και χρήσης της πληροφορίας.
- Οι πρωτοετείς φοιτητές προερχόμενοι από τη μέση εκπαίδευση δεν γνωρίζουν τις υπηρεσίες τις οποίες έχει τη δυνατότητα να τους προσφέρει μια ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη, ούτε έχουν τις δεξιότητες της Πληροφοριακής Παιδείας.

Έργο Οργάνωσης Σχολικών Βιβλιοθηκών

- Η δημιουργία ενός ενιαίου καταλόγου για τις σχολικές βιβλιοθήκες αποτελεί το υπόβαθρο για την αναβάθμιση και ανάπτυξη των σχολικών βιβλιοθηκών.

«Η σχολική βιβλιοθήκη παρέχει πληροφορίες και ιδέες οι οποίες είναι θεμελιώδεις για την εύρυθμη λειτουργία της σημερινής κοινωνίας η οποία βασίζεται στην πληροφορία και τη γνώση. Η σχολική βιβλιοθήκη εξοπλίζει τους μαθητές με δια βίου ικανότητες μάθησης και αναπτύσσει τη φαντασία τους, καθιστώντας τους ικανούς να ζήσουν ως υπεύθυνοι πολίτες».

(IFLA/UNESCO. (1999). "School Library Manifesto 1999".)

Έργο Οργάνωσης Σχολικών Βιβλιοθηκών

Εισήγηση στους πιο κάτω κρατικούς φορείς :

- Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης ΥΠΠ
- Πολιτιστικές Υπηρεσίες ΥΠΠ

Για , σχεδιασμό και υλοποίηση του έργου ενιαίου καταλόγου σχολικών βιβλιοθηκών με την δική τους συμβολή και υποστήριξη και συνεργασία.

❖ Εμπλεκόμενοι φορείς υλοποίησης έργου

- Βιβλιοθήκη Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου - **Γραφείο Επεξεργασίας Υλικού**
- Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης και Πολιτιστικές Υπηρεσίες ΥΠΠ - **Κεντρική ομάδα καταλογογράφησης**
- ΤΕΙ Αθήνας , **Εργαστήριο Διαχείρισης της Πληροφορίας -Γιώργος Βεράνης**

Ενέργειες για δημιουργία ενιαίου καταλόγου

- ❑ Μελέτη λογισμικών ανοικτού κώδικα που χρησιμοποιούνται στον Ελλαδικό χώρο
- ❑ Μελέτη προτύπων (Unimarc – Marc21)
- ❑ Σύγκριση υφιστάμενου αυτοματοποιημένου συστήματος με το υποψήφιο Koha
- ❑ Δυνατότητες υποστήριξης

Πραγματοποίηση δοκιμών στην πιλοτική φάση υιοθέτησης των πιο πάνω επιλογών

Αποφάσεις :

Μετάβαση από αυτοματοποιημένο σύστημα ΑΒΕΚΤ 5.6 σε ΚΟΗΑ

Χρήση προτύπου marc21

Δημιουργία καταλόγου «πυρήνα»

ΚΟΗΑ – open source ILS

- ΚΟΗΑ – «Δώρο» - Γλώσσα [Māori](#)
- Οικονομική κρίση – Λογισμικό Ανοικτού Κώδικα.
- Δυνατότητες υποστήριξης.
- Χρήση από Βιβλιοθήκες διαφορετικών ειδών τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.
- Χρήση για δημιουργία ενιαίων καταλόγων.
- Ανάγκη μιας διαδικτυακής πλατφόρμας.
- Ανάγκη ενός Ολοκληρωμένου Αυτοματοποιημένου Βιβλιοθηκονομικού Συστήματος VS ΑΒΕΚΤ 5.6 (επιπλέον κόστος για κάθε υποσύστημα / εργαλείο).
- Σωστότερη και καλύτερη διαχείριση καταλόγου.
- Ταυτόχρονη δημιουργία Αυτοματοποιημένου Καταλόγου (ΟΡΑC).
- Φιλικό περιβάλλον προς τους χρήστες.
- Ικανοποίηση Τεχνολογιών **Library 2.0**.

Πρότυπο MARC21

- Υποστηρίζεται από το σύστημα Koha
- Διαδεδομένο πρότυπο περιγραφής ανά το παγκόσμιο
- Δυνατότητα περιγραφής διαφόρων τύπων υλικού και διαχωρισμός ανάμεσα στις κύριες εγγραφές περιγραφής ενός τεκμηρίου και στις εγγραφές καθιερωμένων τύπων
- Χρησιμοποιείται για την περιγραφή των ebook και ejournals
- Περιγραφικό για εγγραφές καθιερωμένων τύπων με δυνατότητα προσθήκης πηγής πληροφορίας και παραπομπών
- Πρόσβαση σε περισσότερες πηγές / βάσεις / βιβλιοθήκες για την πραγματοποίηση της διαδικασίας copy cataloguing
- Άμεση ενημέρωση από τις κοινότητες και τους χρήστες του
- Εγχειρίδια χρήσης που υποστηρίζονται και ενημερώνονται από την Βιβλιοθηκονομική κοινότητα

Δημιουργία ενιαίου καταλόγου σχολικών Βιβλιοθηκών – Κατάλογος «Πυρήνας»

Μια κοινή βάση με εντελώς **διαφορετικές** Βιβλιοθήκες

- Ο χρήστης της κάθε Βιβλιοθήκης θα έχει δικαιώματα χρήσης του συστήματος ανάλογα με την Βιβλιοθήκη στην οποία θα ανήκει.
 - 1 Βιβλιογραφική εγγραφή
 - Πολλαπλά αντίτυπα / Διαφορετικά item με τοπικές πληροφορίες της κάθε Βιβλιοθήκης.
 - Μια κάρτα χρήστη
 - Κάθετος και οριζόντιος διαδανεισμός για το δίκτυο.
- **Κοινές πολιτικές:**
 - Καταλογογράφησης
 - Δανεισμού
 - Πρόσκτησης υλικού με σκοπό – εξοικονόμηση κόστους αγοράς νέου υλικού

Δημιουργία καταλόγου

Απόφαση για ένταξη 3 Βιβλιοθηκών :

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	ΠΡΟΤΥΠΟ	ILS	ΜΕΓΕΘΟΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ
Σεβέρειος Βιβλιοθήκη	UNIMARC	ΑΒΕΚΤ 5.6	41300 εγγραφές / 1246 χρήστες
Λύκειο Απ. Λουκά Κολοσσίου	UNIMARC	ΑΒΕΚΤ 5.6	1442 εγγραφές
Λυκείο Κύκκου	UNIMARC	ΑΒΕΚΤ 5.6	3078 εγγραφές

Μεθοδολογία μετάβασης

Φάση 1η

- Εγκατάσταση, παραμετροποίηση συστήματος
- Βασική παραμετροποίηση
- Δημιουργία «λογαριασμών βιβλιοθηκών» ως μέρος του ενιαίου καταλόγου
- Πραγματοποίηση δοκιμαστικών ελέγχου λειτουργίας (υποθετικές περιπτώσεις)
- Παραμετροποίηση συστήματος με στοιχεία της κάθε βιβλιοθήκης (MOC, συλλογές, barcode κ.α.)

Μεθοδολογία μετάβασης

Φάση 2η

- Αξιολόγηση της ποιότητας των εγγραφών και μελέτη προφίλ τους για εξαγωγή στατιστικών δεδομένων (Marc fields usage statistics) για το έλεγχο της χρήσης / συχνότητας των πεδίων που χρησιμοποιούνταν με βάση το πρότυπο UNIMARC, με σκοπό την δημιουργία ενός πληρέστερου mapping table
- Αίτηση για δημιουργία Moc για την κάθε Βιβλιοθήκη και για Συλλογικό Κατάλογο Σχολικών Βιβλιοθηκών (MOC= CY-LiCUTL)
- Εξαγωγή εγγραφών σε ISO 27.09 από τρεις σχολικές βιβλιοθήκες μέσης εκπαίδευσης της επαρχίας Λευκωσίας και Λεμεσού με συνολικό αριθμό εγγραφών 45820

Μεθοδολογία μετάβασης

Φάση 3η

- Δημιουργία Mapping table για μετατροπή εγγραφών από UNIMARC σε MARC21
- Μετατροπή εγγραφών με τη χρήση εργαλείου USMARCON, από πρότυπο Unimarc σε Marc21, με scripts που δημιουργήθηκαν για πιο σωστή μετατροπή εγγραφών και για ομαλοποίηση στην εισαγωγή τους στο επόμενο στάδιο, στο σύστημα
- Αξιολόγηση της ποιότητας των εγγραφών
- Εμπλουτισμός εγγραφών / δεδομένων μαζικά με τη χρήση του εργαλείου Marccedit
- Τροποποίηση εγγραφών/δεδομένων με εξωτερικά εργαλεία προγραμματισμού βάση των αναγκών του καταλόγου.
- Προσθήκη εξαιρέσεων ανάλογα με την βάση των βιβλιογραφικών εγγραφών
- Μαζική διόρθωση εγγραφών ανάλογα με τις παρατηρήσεις του ελέγχου (ένα βήμα πριν)
- Έλεγχος, ενημέρωση υφιστάμενων framework templates αλλά και δημιουργία νέων για καταλογογράφηση κάθε διαφορετικού τύπου υλικού αλλά και (πρότυπα εργασίας) με τα τοπικά στοιχεία της κάθε βιβλιοθήκης.

Μεθοδολογία μετάβασης

Φάση 3^η

- Δημιουργία συλλογών και τοποθεσιών στο σύστημα (collection & location).
- Εξαγωγή στατιστικών στοιχείων από εγγραφές σε unimarc πρότυπο, για μη συμβατά πεδία και υποπεδία με το πρότυπο marc21 κατά την μετατροπή για αναδρομικές διορθώσεις.
- Γενικές παραμετροποιήσεις στο σύστημα για πιο ολοκληρωμένη επεξεργασία και εμφάνιση δεδομένων (π.χ. Add Authorized values).

UNIMARC 010 ISBN (R)	MARC21 020 ISBN (R)	change 010 tag to 020 tag
both indicators blank	both indicators blank	both indicators blank
\$a ISBN no (includes hyphens) (NR) \$b Qualification	\$a ISBN (NR) \$q Qualification WHERE \$q hbk. – σκληρόδ. \$ q pbk. – χαρτόδ.	keep \$a ; move the qualification details to \$q delete any hyphens substitute “(.) #” for “\$b” and move the data to \$q copy the value as it is with no brackets Example: \$a 0275987663 \$q hbk. Example: \$a 0275987663 \$q pbk.
\$z erroneous number	\$z cancelled/ invalid ISBN	Keep
Όπου 010 = ISBN αρχίζει από 9963 ή 978-9963 να μεταφερθεί στο πεδίο 952 \$8 ως CYPR COLLECTION		

Μεθοδολογία μετάβασης

Φάση 4^η

- Εισαγωγή εγγραφών στο σύστημα – απόφαση για την βάση που θα περάσει πρώτη στο σύστημα
- Μαζική προσθήκη δευτερογενών χαρακτηριστικών της εγγραφής που σχετίζονται με τα αντίτυπα και της συλλογές
- Εισαγωγή εγγραφών στο σύστημα και επιλογή για αντικατάσταση των ήδη υπάρχοντων εγγραφών μετά από αξιολόγηση (duplicate records)
- Διασύνδεση Αντιτύπων / Εμπλουτισμός των εγγραφών με τις τοπικές πληροφορίες των items όπως αυτά απαιτούνται από το Koha
- Εξαγωγή authorities από τις βιβλιογραφικές εγγραφές σε Unimarc μετατροπή σε Marc21 και διασύνδεση τους με τις εγγραφές στο Koha.
- Διασύνδεση Εγγραφών Καθιερωμένου τύπου / Καθορισμός authority (authorities configuration)

Μεθοδολογία μετάβασης και παραμετροποιήσεις

Φάση 4^η

- Ενεργοποίηση Z39.50 για απευθείας εισαγωγή εγγραφών από άλλες βάσεις / εύρεση βάσεων (Ενεργοποιήθηκαν οι Βάσεις του Πανεπιστημίου Κύπρου, του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου, Δημοτική Βιβλιοθήκη Λεμεσού, και μελλοντικά θα ενεργοποιηθεί η βάση της Κυπριακής Βιβλιογραφίας του ΥΠΠ)
- Δημιουργία reports (αναφορών) στο σύστημα ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε βιβλιοθήκης αλλά και της κεντρικής ομάδας υποστήριξης του έργου, για έλεγχο.
- Παραμετροποίηση OPAC (αυτοματοποιημένου καταλόγου) για διαχωρισμό των βιβλιοθηκών και επιλογή αναζήτησης στο υλικό της κάθε βιβλιοθήκης χωριστά.
- Εξαγωγή χρηστών από ΑΒΕΚΤ / μετατροπή τους και εισαγωγή στο ΚΟΗΑ
- Δημιουργία κανόνων δανεισμού
- Πραγματοποίηση δοκιμαστικών δανεισμών
- Παραμετροποίηση συστήματος για εκτύπωση Barcodes
- Εισαγωγή εξώφυλλων για υλικού για προβολή

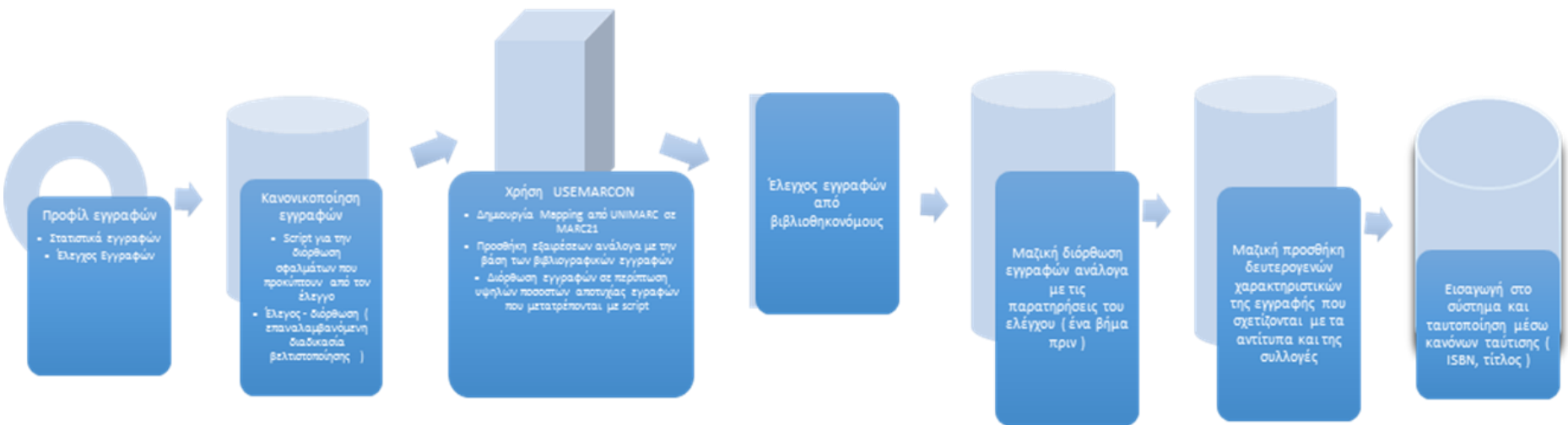
Μεθοδολογία μετάβασης και παραλήψεις

Φάση 4^η

Προβλήματα και παραλήψεις που παρουσιάστηκαν κατά και μετά την μετατροπή:

- Ελλιπή στοιχεία στις εγγραφές και δημιουργία προβλήματος με τους κανόνες αντιστοίχισης εγγραφών (matching rules)
- Διαφορετικά πεδία μεταξύ των προτύπων Unimarc και Marc21
- Πεδίο δήλωσης πνευματικής ευθύνης - Υποπεδίο \$c
- Προβλήματα που προέκυψαν από λάθος τιμές σε πεδία Unimarc που μεταφέρθηκαν λάθος σε πεδία Marc21
- Διόρθωση εγγραφών με την χρήση του εργαλείου MARCedit καθώς και με ειδικά scripts που δημιουργήθηκαν είτε με εξωτερικά εργαλεία είτε με εντολές μέσα στο σύστημα για την κάθε περίπτωση ξεχωριστά για μαζική διόρθωση των εγγραφών

Σχεδιάγραμμα ροής φάσεων

Επόμενες ενέργειες για την ολοκλήρωση του έργου

- Εκπαίδευση ομάδας βιβλιοθηκονόμων
- Οργάνωση και εκπαίδευση ομάδας πληροφορικών και υποστήριξης υποδομής.
- Δημιουργία εγχειριδίων χρήσης για το προσωπικό και τους απλούς χρήστες όπου θα περιγράφονται οι προσφερόμενες υπηρεσίες, η αναζήτηση στο ενιαίο κατάλογο κτλ.
- Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας επικοινωνίας για ανταλλαγή απόψεων και έκφραση αποριών.

- Δημιουργία πλατφόρμας e-ticket για αναφορά σε θέματα καταλογογράφησης και καταγραφής προβλημάτων του συστήματος και της διαδικασίας καταλογογράφησης (διόρθωση εγγραφής, ταξινομικού αριθμού και αντιτύπου κλπ.)
- Δημιουργία ξεχωριστής εγκατάστασης ΚΟΗΑ για την συλλογή της Κυπριακής Βιβλιογραφίας και την σύνδεση της με τον ενιαίο κατάλογο των σχολικών βιβλιοθηκών μέσω του Z39.50 υποσυστήματος.

Εργαλείο πολλαπλής αναζήτησης «ΑΤΛΑΝΤΑΣ»

[New Search](#) [Home](#) [Library](#)

[Sign In](#) [Folder](#) [Preferences](#) [Language](#)

Searching: **Atlantis**

Keyword

[Search Options](#) [Basic Search](#) [Advanced Search](#) [Search History](#)

Τομέας Επιμόρφωσης

- > Οικοσελίδα Τομέα
- > Προγράμματα - Σεμινάρια
- > Αρχείο Προγραμμάτων Επιμόρφωσης
- > Συνέδρια - Ημερίδες
- > Εκπαιδευτικό Υλικό
- > Επιμορφωτικό Υλικό
- > Ισότητα των Φύλων στην Εκπαίδευση
- > Ενεργός Πολιτότητα
- > Επικοινωνία

Τομέας Εκπαιδευτικής Τεκμηρίωσης

- > Οικοσελίδα Τομέα
- > Εκδόσεις
- > Εκπαιδευτικό υλικό
- > Επικοινωνία

Τομέας Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας

- > Οικοσελίδα Τομέα
- > Επιμορφωτικά Προγράμματα
- > Συνέδρια
- > Οπτικοακουστικό υλικό
- > Τεχνική στήριξη
- > Ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες
- > Χρήσιμοι σύνδεσμοι
- > Διαγωνισμοί

Supported by the "Cyprus University of Technology Library"

ΥΑΠ

- > Οικοσελίδα Υ.Α.Π.
- > Αποστολή Υ.Α.Π.
- > Διδακτικά βιβλία Υ.Α.Π. - Ι.Τ.Υ.Ε.
- > Εκδόσεις Υ.Α.Π.
- > Ενημερωτικό Υλικό
- > Ανακοινώσεις Υ.Α.Π.
- > Διαγωνισμοί Υ.Α.Π.
- > Σύνδεσμοι
- > Επικοινωνία

Cyprus
University of
Technology

Library and
Information
Services

Συμπερασματικά

- Η ολοκλήρωση και επιτυχία του έργου αποτελεί στόχο και όραμα για τους δημιουργούς του.
- Μεγάλη επιτυχία θα αποτελέσει η σταδιακή στελέχωση των σχολικών βιβλιοθηκών με εξειδικευμένο προσωπικό.
- Η οργάνωση των βιβλιοθηκών αποτελεί την απαρχή για την ανάπτυξη και ένταξη των σχολικών βιβλιοθηκών στο εκπαιδευτικό σύστημα.
- Αναμφίβολα η εμπειρία και οι συνεργασίες που θα αποκτηθούν από την διεξαγωγή ενός τέτοιου έργου έχουν σκοπό, να οδηγήσουν σε μια μεγάλη συνεργασία τοπικού, εθνικού χαρακτήρα μέσα από την οποία θα αναπτυχθεί ένα τοπικό δίκτυο βιβλιοθηκών.

Διευθύνσεις

Ενιαίος Κατάλογος Σχολικών Βιβλιοθηκών «**Διόνυσος**»

<http://dionisos.cut.ac.cy/>

Κυπριακή Βιβλιογραφία (Ενημερωμένη από 1980 – Σήμερα)

<http://cyprusbiblio.cut.ac.cy/>

Σας ευχαριστούμε για την
προσοχή σας
